

11:e ÅRGÅNGEN, April 2005

Par Bricoles märkesmän

O.S. Martin Stugart berättar om den fattige poeten Bengt Lidners händelserika liv (1757-1793).
Sidan 8.

En doft ifrån den fina världen!

Årets destination för damernas vårutflykt har en över 1000 år gammal historia som innehåller bl.a namn såsom Gustav Vasa och Axel Wenner-Gren.
Sidan 2.

Nästa EVOE: Manusstopp 17 augusti 2005, utsändes v. 35

Spexcollage

Nu kan Bror återuppleva spexet! Sid 10-11 innehåller det mesta från årets spex.

Talanger, talanger, talanger!

I ”Stormästaren har ordet” öser han komplimanger till alla som varit med och gjort årets fenomenala spex till vad det blev!
Sidan 2.

9:e Graden i ny tappning.

Mer information finner Bror på sidan 5 i denna utgåva.

Årets Jubelkommendörer

Åtta av våra lysande Bröder blir i år utnämnda till Jubelkommendörer.
Sidan 7.

Barbara, vem var hon? - Del III

sidan 4.

ANMÄLAN TILL MÅLTIDSKALAS!

Hur göra om man missat sista betalnings-/anmälningsdag till en gradmåltid men ändå vill gå...?

Eftersom vi är angelägna att de Bröder som är med på våra måltidskalas blir väl och gott trakterade är det av vikt att den som efter sista anmälnings-/betalningsdag ändå vill deltaga i måltidskalaset ***endast*** kan göra detta genom ett telefonsamtal eller ett personligt besök på Kansliet för att få ett ”OK” härom därifrån. Mail, brev eller fax kan alltså ***inte*** användas för efteranmälan!

Kallelser till Vårhögtidsdagen, Årsmötet och graderna VII och I.

På sidorna 6-7 finns kallelser till Vårhögtidsdagen. Anmälan sker genom inbetalning på P.B.s postgiro 15 14 05-8. Inbetalningskort är bifogat i detta utskick.

PERIODISK MEDLEMSINFORMATION NR 3/2005 • Ansvarig utgivare: Sven Olof Forselius, Redaktör: Gunnar Tysk

STORMÄSTAREN HAR ORDET

Talanger, talanger, talanger!

I full vetskap om att varje års spex alltid är det bästa spex som någonsin givits vill jag ändå kommentera årets upplaga, Samurajen.

Låt mig först av allt konstatera att vi har en underbar uppsättning talanger, inom alla områden. Inte bara de som sjunger och agerar utan även de som musicerar och bygger scener, administrerar och trycker program. Alla!
Vi förfogar över gamla tränade scenrävar, om det nu skulle finnas några sådana djur, men vi har också en ny kader av talanger på gång. Det visade sig inte minst vid årets spex. Det känns tryggt att veta att vi har en återväxt som kan föra PB:s traditioner vidare då det gäller sång, musik, teater och talekonst.

Årets spex – Samurajen eller Hejsan geishan - var en kvalitativt mycket jämn föreställning. Kanske innehöll den inte några hysteriskt roliga höjdarnummer men i stället genomgående mycket hög klass på allt. *Pino* är naturligtvis alltid Pino och han har en förmåga till scennärvaro som få. Kvick i repliken, och jag menar då även sådant som inte finns i manus, är han förvisso också. Med japanens oförmåga att säga ”r” som i stället blir ”l” lyckades Pino, då jag skulle upp och tacka, få upp en stol på scen som han då erbjöd ”Stolmästaren”. Genialt.
Samma sak då han sista föreställningen nästan höll på att tappa skägget fick fram en klistertub och kommentera det hela med: ” att varje månad har jag besvär med skägglossning”. Välfunnet. Hans steppsteg måste dessutom ses för att tros.
Roland Berg som den gnidne affärsmannen Fakitura är som alltid mycket se- och hörvärd. Sjunger fortfarande lika bra och agerar bättre för varje spex. Härligt sminkad dessutom.
Tim Bowden som klurig geisha är suverän, sjunger bra och har en mimik som är fenomenal. Han har den där underbara förmågan att få fram mycket med små gester och härligt minspel.
Lars Säfvenberg som velig amerikansk ambassadör är i allt han gör alltid mycket bra. Han är säkerheten själv och måste var idealisk att ha som motspelare.
Anders Fröling är förvisso ingen ny förmåga men har mig veterligen inte förekommit i så många spex tidigare. Vilken talang. En underbar röst och vilken skådespelare!
Anders solosånger får det att kännas i hela kroppen och hans timing både i sången och utspelet är att ses som stor konst.
Thomas Tysk har varit med tidigare men aldrig i en så stor roll som den här. Som Samurajen med norrländskt idiom är detta hans stora genombrott som artist. Härlig röst, bra plastik och en talang som blir något att bygga vidare på. Grattis Thomas.
Simon Bonnevier som amerikansk buffel och kommendörkapten är också han ett nytillskott. Och vilket! Sjunger härligt och agerar med stor scenvana. PB:s teaterensemble kan vara lyckliga att ha honom med i fortsättningen. Dessutom har Simon hjälpt Pino med regiarbetet.
Anders Holmgren är för mig också relativt ny på scen. Agerar som geisha mycket geishiskt och hur han orkar tala i falsett hela föreställning begriper jag inte. Hoppas att rösten inte tar skada.
Så har vi då musiken.
Christer Alexandersson är formidabel då det gäller att få sina mannar att låta så oerhört fint som de gör. Att sedan se Christer när han slår in de olika instrumenten och räknar in takterna är bara det en föreställning i sig. Tack kära musici för en fenomenal insats. Och tack för mycket fint musikval.

Som avrundning på allt beröm vill jag också tacka alla medverkande för den tid ni lägger ned på att roa oss andra. Jag hoppas och tror mig veta att ni själva har rätt roligt under arbetets gång och det är ju skönt att veta, för tid tar det att göra ett spex. Tid som måste tas från familj och arbete.

När ridån går ner efter sista föreställningen kan jag tänka mig att det känns lite trist även för er, och som Christer sa’ till mig i telefon några dagar senare. ”När jag kom hem i söndags eftermiddag efter det att vi varit på teatern och städat, satt jag bara och stirrade framför mig. Jag hade inget att göra. Inget som skulle övas eller finslipas. Ingenting. Det var förfärligt.”

Hav tröst käre Christer, tids nog är det dags att börja förbereda nästa års spex igen. Ett spex som vi alla ser fram emot och som vi vet kommer att bli det bästa som någonsin givits. Eller hur?

S. O. Forselius

En doft ifrån den fina världen!

Allt startade med att vikingen Sote lade grunden till slottet Häringe för mer än 1.000 år sedan. Ägarlängden innehåller många intressanta namn såsom Gustav Vasa, Torsten Kreuger och Axel Wenner-Gren.

Berömdheter som gästat slottet är bland andra
Kung Gustav V, Josephine Baker, Zarah Leander,
Karl Gerhard, Greta Garbo och nu Par Bricoles damer.
Vi får en rundvandring i Slottet med guider innan vi återvänder med vår buss till Odd Fellows lokaler i Stockholm för gemensam middag.

Så här ser hela programmet ut ➔

Lördagen den 21 maj 2005

Kl. 12.45 Avfärd med buss från Terminalen på Klarabergsviadukten. Ankomst c:a kl. 13.25 till Häringe Slott med guidad visning samt rundvandring.

Kl.15.30 ca Avgår bussen till Odd Fellows.

Kl. 16.15 Italiensk buffé serveras.

Pris för utflykten blir totalt kronor 400:-/pers.
(för vin tillkommer 32:-/glas)
Bindande anmälan senast tisdag 17 maj kl. 17.00

Majsie Åvall
Tel 08-91 60 05

Karin Forselius
Tel 08-755 38 51
fax 08-755 66 70

Varmt välkomna i, som vi hoppas, vårsolens glans

Redaktörens ruta

På CD-spelaren ligger en ny skiva. En inspirationskälla när orden börjar tryta för en gammal redaktör. Det är den Bacchanaliska kören i Par Bricole som förgyller tillvaron denna ljuvliga första varma vårdag, dymmelonsdagen 2005. En hel timmes skön körmusik i tilltalande blandning. Det mesta låter bra och somt låter än bättre. Man tänker osökt på det förunderliga i denna Bricolistiska tillvaro med så mycken talang att njuta av. Vi skulle väl egentligen inte kunna kräva mer av våra PB-talanger än att de skall uppfylla hyggliga krav på amatörnivå. Men, man blir ju så ofta glatt överraskad då man förstår att dom är mycket bättre än så. Förra veckan var det DBT med sitt härliga spex Samurajen och nu DBK med skivan Stämmor och stämningar. Ur högtalarna flödar nu Kung Liljekonvalje av dungen - mmm - kan den göras bättre? Köp den här skivan till Dig själv och köp den som present till Dina vänner. Jag tror inte att Du kommer att ångra Dig. Och skulle Du göra det har Du i vart fall gynnat en god sak.

Apropå att gynna en god sak: vårt kansli har bett mig tala om att man har en stor upplaga kvar av de fina tallriksunderlägg som togs fram till Bellmandagen 2004. Priset är överkomligt för denna bild av det första Bellmanfirandet vid bysten på Djurgården sommaren 1829. Det anses för övrigt ha varit första gången den Bacchanaliska kören i Par Bricole uppträdde offentligt. De här fina underläggen kan Bror köpa på kansliet för 25 kronor stycket. Ett vrakpris! Och när Bror ändå är i farten går det bra att samtidigt komplettera förrådet av medlemsnålar, slipshållare och kanske en slips.

Förlåt att jag ett kort ögonblick kom i försäljartagen.
Nu till något annat.

I detta nummer presenterar vi ytterligare ett begåvat inlägg i diskussionen om vem var förebilden till allas vår älskade Moster Barbara. Med redaktörens oomtvistliga rätt att styra och ställa undanbedes nu ytterligare inlägg i ämnet för en tid. Visst kan det vara oerhört intressant när vetskap blir säkrare och säkrare, men det kan också vara skönt när ovetskapen får kittla den egna fantasin. För mig får Moster gärna förbli inkarnationen av något överjordiskt fint, till Bröders väl. Det finns enligt Hjalmar Söderberg en gammal finsk myt som säger: ”Den som ser Guds ansikte måste dö”. Det kanske kan uttydas som att vetenskaperna visserligen är nyttiga, men att de får inte göra att människan slutar tänka.

Det exemplar av EVOE Du just läser innehåller för övrigt en del tänkvärt som Du förhoppningsvis uppskattar. Vi ser naturligtvis gärna att även Du bidrar med något ur Din fatabur i kommande nummer. Manusstopp för nästa nummer är den 17 augusti.

Med varma vårhälsningar från Din
Redaktören

Sammanträdesdagar 2005

Lördag 21 maj	**Grad I, Grad VII, Årsmöte, Vårhögtidsdag, Liljeholmen**
Tisdag 26 juli	**Bellmandagen, Djurgården**
Onsdag 14 september	**Ämbetsmannaträff, Stamhuset**
Lördag 24 september	**Grad IX, Stamhuset**
Lördag 8 oktober	**Grad III, Bååtska Palatset Blasieholmsgatan 6**
Lördag 22 oktober	**Grad I, Bååtska Palatset Blasieholmsgatan 6**
Söndag 6 november	**Grad VI, Storkyrkan och Grand Hôtel**
Onsdag 30 november	**Grad VIII, Stamhuset**
Lördag 3 december	**Grad V och Barbaradagen, Vinterträdgården, Spegelsalen och Vapensalen**

Kulturaftnar, Hösten 2005

Höstens kulturaftnar i Par Bricole finns nu utannonserade på webben (www.parbricole.se).

Där framgår också hur man anmäler sig.

Lennart Berg
Direktör

P.B.-KONTAKTEN

Önskar du kontakt med någon PB-broder för att samtala, ta en kopp kaffe eller få hjälp med något praktiskt ärende eller för att ta dig till eller från en PB-aktivitet?

Ring då gärna Br GUNNAR REHNBERG på telefon 08-751 89 89 eller till PB-kontaktens telefonsvarare med nummer 08-643 25 30.

VEM VAR BARBARA? - DEL III

Par Bricoles moster Barbara känner vi alla till. Hennes ande svävar tryggt över våra vinterfestligheter i början av december. Carl Michael Bellmans stammor Barbara är också välbekant. Hon förefaller ha varit en sjutusan till gumma och familjen Bellmans medelpunkt.
När hennes son Johan Arndt åkte till Uppsala som professor i romersk vältalighet följde hon med och skötte hans hushåll. Det fortsatte hon med tills han senare gifte sig. Men vem var helgonet S:ta Barbara Vad har hon för historia? Varför blev hon kanoniserad?

Om detta berättade Styrbjörn Hybbinette i en mycket läsvärd skrift. Ursprungligen framförde han sin text som ett Barbaratal den tredje december 1961. Ett av de märkligaste talen genom tiderna, bör tilläggas. Styrbjörn Hybbinette var en underbar sångare, högt uppsatt RSK-broder och en av bricoleriets främsta gestalter under efterkrigstiden. Få om ens någon Broder hade en sådan tåga, hjärtevärme och generositet. När han avled i en plötslig hjärtattack utanför Grand Hôtel på hemväg från en gradmiddag chockades Bröderna.

Förre Stormästaren Ivar Ömans tolkade allas känslor:
- Nu blir ingenting mer detsamma!
Om Barbara kunde Styrbjörn Hybbinette meddela att hon föddes år 215 i Nicodemia, huvudstaden i Bitynien. Detta var ett kungarike i Mindre Asien vid Svarta havets kust, känt för sin vackra natur, sina stora skogar, sin obändiga befolkning och det höga berget Olympos.
Bityniens konung skänkte sitt land till romarna år 75 f Kr på grund av ”politiska svårigheter”.

Barbaras far hette Dioskoros och var en förnäm man. Sin dotter gav han en omsorgsfull uppfostran. En av hennes lärare presenterade Barbara för Origenes, en av urkyrkans främsta gestalter. Origenes omvände Barbara till den kristna tron och lät sedan döpa henne. När Diosokros återvände hem och hörde vad som hänt blev han ursinnig. Barbara lyckades fly undan till en grotta, men en herde avslöjade hennes gömställe.

Dioskoros släpade Barbara inför den romerske guvernören Marciano och denne spärrade in Barbara i ett fängelse.
Där fick hon utstå en grym tortyr som gjorde hennes kropp svårt sargad. Enligt helgonlegenden uppenbarade sig Kristus för henne varje natt och helade såren.
Till slut befallde den irriterade Marciano att man skulle hugga huvudet av Barbara. Dioskoros verkställde beslutet, men träffades i samma stund av blixten och avled omedelbart.

Barbaras kropp fördes till Konstantinopel. Där förvarades den i en kyrka som kejsar Leo hade låtit uppföra till hennes ära. Dessa heliga reliker överlämnades till venetianarna år 991. Sedan dess förvaras de i Jesuiterkyrkan i Venedig.
Något att titta på vid nästa besök i den fantastiska staden! Om de inte blivit flyttade innan dess...

Efter Barbaras död berättas i helgonlegenden hur hon skyddar dem som tillber henne från åska och fientlig eld.
Därför blev hon artilleristernas skyddshelgon.
Hon skyddar även mot krigets åska och åberopas för nåden att inte behöva dö förrän man undfått nattvarden.
S:ta Barbara brukar avbildas med tornet och nattvardskalken. På senare tid avbildas hon även med en kanon.
S:ta Barbara är en av katolska kyrkans 14 förnämsta helgon. Tillsammans med S:ta Katarina står hon närmast himladrottningen Maria. Den lärda Katarina symboliserar huvudet, Barbara symboliserar hjärtat.
I Frankrike firar artilleristerna sedan urminnes tider sin högtidsdag den 4 december. Dessa Barbarafester blev med tiden så högljudda och bullersamma att de förbjöds i lagen (det skedde år 1901). Det kan inte uteslutas att gubben Noak och S:ta Barbara parades ihop under de här festerna/fyllslagen. Enligt den bricolistiska traditionen anses som bekant Barbara vara maka till gubben Noak. Andra källor hävdar att hon var med på arken, men inte lagvigd med patriarken. Vare därmed hur det vill.

Artilleristernas festdag spred sig i vilket fall över hela Europa. På 1700-talet utsågs den 4 december till glädjens och uppsluppenhetens dag, säkert en anledning till att den blev Bacchi Ordens festdag.
Att Bellmans stammor hette Barbara har jag nämnt. Detta obestridliga faktum kan också ha funnits med i valet av kyddshelgon. Men det finns också en tredje orsak som sällan vidrörs. Bellman var rädd för åskan, vilket framgår av hans visor. Till skydd för åskan skulle man som bekant anropa S:ta Barbara!

Låt oss inte heller glömma att Fredrik Movitz, Bellmans alter ego, var artillerist. När han skadades i tjänsten och tvingades ta avsked måste han välja ett nytt yrke. Vad blev han då? Jo - paraplymakare!

Allt pekar åt att S:ta Barbara var ett viktigt helgon för Bellman. Att nattvardskalken avbildas tillsammans med henne är ett säkert tecken på att hon ansågs värdig att bli skyddshelgon för Bacchi Orden när den på 1760-talet började ta form.

Några år senare blev hon och är ännu Par Bricoles skyddshelgon, vår älskade Moster. Styrbjörn Hybbinette avslutar sin skrift med att citera en vers ur ett föga känt Barbaratal av Bellman 1786.
Och det gör även jag:

Må ni unna
mig förkunna
Barbaras skål!
Vår hjältinna,
riddarinna,
dråplig kvinna!
Gör dig färdig,
Bror, var värdig
Henne hylla!
Höj glasena,
töm kärlena!
Leve vår kära Moster!

Martin Stugart
Ordensskald

OBS ! 9:e Graden i ny tappning. OBS !

Med anledning av de två senaste årens låga deltagande av övriga Bröder vid grad 9 har vi på prov velat ge denna grad en annan utformning i år.
Graden ges som tidigare i Stamhuset där även middagen efteråt arrangeras. I år den 24 september.
Det innebär att vi med normalt antal Rec. + Ämbetsmän och reducerad kör samt providörer håller oss till de 50 som samtidigt får vistas i Stamhuset.
Fördelarna med detta arrangemang är att vi slipper förflyttning och sparar pengar för alla parter.

Blir 9:e graden med detta mindre värdig?
Vi tror inte det för vi kommer att utforma en middagsritual där träffen på vinden kan bli oerhört mycket mer intim och trivsam än tidigare och där vi får tillfälle att verkligen lära känna våra Rec. på ett bättre sätt än vid middagen som tidigare på Sällskapet.

Vi gör det här på prov i år och får sedan utvärdera om vi skall fortsätta på det här sättet eller ej. För Rec. kommer det att bli ett lyft det kan vi försäkra. Och någon större skillnad för övriga Bröder som ändå inte kommit tidigare blir det ju inte.

Kallelse till graden kommer således endast till Rec.

De Styrande

VÄGBESKRIVNING TILL
LUSTIKULLA KROG

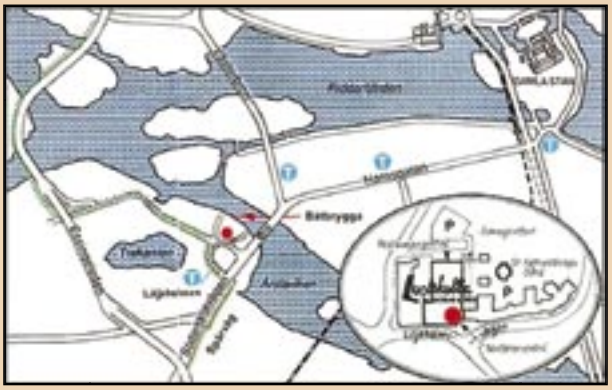

Liljeholmsvägen 18, Stockholm

Med T-bana
Tag Röda t-banelinjen till station LILJEHOLMEN.
Gå upp norra stationsuppgången, Liljeholmsvägen, mot Tvärbanan. Korsa vägen vid trafikljuset och håll till vänster. Följ denna väg ca 200 meter.
Vid korsningen, ta till höger. Gå över övergångsstället.
Ca 100 meter längre fram, på vänster sida hittar du entrén till Lustikulla konferens & Krog.

Med Bil
- Essingeleden norr ifrån; ta av mot Gröndal
Första trafikljuset - kör rakt fram. Längre fram har Du en sjö på höger sida.
Tag höger vid nästa T-korsning. Kör ca 400 meter. Håll till vänster när vägen delar sig - Lövholmsvägen övergår i Liljeholmsvägen. Fortsätt ca 100 meter.
På vänster sida finner Du entrén till Lustikulla Krog.

- Södertäljevägen norrut; sväng av till höger vid skyltning mot Södermalm/Liljeholmen.
Följ skyltarna mot Liljeholmen och därefter Gröndal.
Fortsätt rakt fram under bron. Håll höger i den lilla rondellen och kör över Tvärbanan. Passera rödljuset vid T-banan. Nu är Du på Liljeholmsvägen.
I nästa T-korsning, tag till höger.
Ca 100 meter längre fram ser Du entrén till Lustikulla Krog på vänster sida.

- Från Hornstull; åk mot Liljeholmen över Liljeholmsbron och tag första avtagsvägen till höger.
Efter ca 100 meter ser Du Lustikulla i den gula tegelbyggnaden på höger sida.

Vägbeskrivningen är hämtad ifrån www.lustikulla.se

DEN BACCHANALISKA KÖREN
har nu utkommit med en ny CD-skiva:
"Stämmor och stämningar"

Skivan innehåller bland annat Bellman-sånger, folkvisor, traditionella nationalromantiska nordiska manskörssånger samt ceremonisånger.
Lyssna till Aldrig en Iris, Vem är som ej, Domaredansen, Kristallen den fina, Sangerhilsen, Finlandiahymnen, Sveriges flagga, Thomas Jennefelts snapsvisa, Kung Liljekonvalje m.fl.

CD-skivan, som kostar 140 kronor, finns att köpa på PB:s kansli och genom körens medlemmar.
Telefon till PB:s kansli 08-640 22 29.
Du kan även beställa skivan per telefon hos körens sekreterare Terje Rydén per telefon 08- 711 78 46

Det Lysande Sällskapet Par Bricole
kallar till

ÅRSMÖTE

Med kreéring av årets Jubelkommendörer
och inbjuder till att därefter i våryra bröders lag fira

VÅRHÖGTIDSDAGEN

Med traditionsenligt stort och ymnigt måltidskalas
Dessa begivenheter föregås av receptioner i

KONUNG SVERKERS RIDDAREGRAD
OCH
KOMMENDÖRSGRADEN

(OBS! Recipienderna till dessa grader erhåller separat kallelse OBS!)

Lördagen den 21 maj 2005

på

LUSTIKULLA KROG

med anor från 1700-talet å Liljeholmen **(se karta sid 5)**

Receptioner

sker enligt nedanstående

ANDRA RIDDAREGRADEN
eller
KONUNG SVERKERS RIDDAREGRAD - PB ☆☆

Officianter samlas klockan 12.45
Recipiender samlas för inskrivning klockan 13.00
Kapitlet startar klockan 14.00 i Trekanten
Klädsel för samtliga medverkande: Högtidsdräkt med vit väst.

FÖRSTA *eller* KOMMENDÖRSGRADEN

Officianter samlas klockan 12.45
Recipiender samlas för inskrivning klockan 13.00
Kapitlet startar klockan 14.00 i Liljeholmssalen
Klädsel för samtliga medverkande: Högtidsdräkt med vit väst.
Faddrar ombedes kontakta och ledsaga sina adepter.

Efter gradgivningarnas slut följer klockan 16.00

ÅRSMÖTE

med förhandlingar i Liljeholmssalen

Årsmötesfrågor: Bröder som vill ta upp någon fråga under punkten ”Övriga frågor” bör meddela detta till Br. S.S. Lars Bergelv senast den 6 maj på telefon 08-774 57 87.
Kopior av Sällskapets årsberättelse finns tillgängliga på Kansliet från och med den 2 maj 2005.

I anslutning till årsmötet kreéras och hyllas årets

JUBELKOMMENDÖRER

Bröderna

Eric Ericson
Olle Höök
John-Erik Johnsson-Lycken
Arne Ljungcrantz
Tore Lundborg
Carl-Erik Malmi
Nils-Erik Thorssell
Gösta Wigerman

Året då dessa Bröder inträdde i PB var 1955.
Stormästare då var ingen mindre än Gösta Wilhelm Söderberg, som vid sin sida hade som Deputerad Stormästare Gottfrid Mattsson och som Storkansler Gustaf Carlberg jr. Ordförande i Arbetsgraderna var Arne Biörnstad.

Klockan 18.00 (ca) följer

VÅRMIDDAG

där restaurang Lustikulla dukar upp följande vårmeny

Laxtartar med sikrom och pepparrot
***
Helstekt hjortytterfilé med kanelkokta morötter och tryffelpotatisstrudel
***
Chokladfondant med chokladsås och hallonmousse
***
Kaffe
***

Pris per person är 450 kr (öl/mineralvatten ingår).
Snaps, vin och /eller avec inhandlas efter eget önskemål.

Anmälan sker genom inbetalning av måltidsavgiften (450 kronor) till P.B.:s postgiro 15 14 05-8 på sådant sätt att betalningen är registrerad på P.B.:s plusgiro senast den 12 maj 2005.
Glöm ej att ange namn och grad! Inbetalningskort är bifogat i detta utskick.
Klädsel: Högtidsdräkt med vit väst.

Varmt välkomna
Christer Alexandersson, G.C.M.

Under middagen framträder de samlade Talanggrupperna med ett härligt vårprogram till vår broderliga glädje

PAR BRICOLES MÄRKESMÄN

Här följer O.S. Martin Stugarts berättelse om Bengt Lidner (1757-1793).

En kall januarimorgon 1793 begravdes en fattig poet på Adolf Fredriks kyrkogård. Sorgetåget efter honom var inte långt. Bland det fåtal som kom märktes Carl Michael Bellman. Det var hans förtjänst att skaldekollegan Lidner kom i jorden. Lidners hem på övre Norrmalm var totalt utblottat - Bellman lär ha gått runt på Stockholms krogar och sjungit ihop medlen till begravningen.
Exakt vad han sjöng finns inte bevarat utom en kort strof:

Skalderna ha aldrig råd
att en bror i graven sänka.
Visen ömhet, visen nåd
mot poeten Lidners änka!

De hade varit bröder i Par Bricole. Bellman hade själv rekommenderat Bengt Lidner till inval, han höll av den elegiske skalden. Det var han ganska ensam om i Stockholm. Varför skall snart framgå!
Bengt Lidner inträdde i Par Bricole den 15 maj 1779, på instiftelsedagen i Södra stadshuset. Särskilt framstående blev han inte i vårt sällskap, men i ordensarkivet finns två versifierade tal av hans penna.

Nu var Bengt Lidner död och glömdes snart bort. Visserligen upprättades hans minne på 1800-talet - år 1860 fick han rentav en vacker gravsten på kyrkogården, rest av Svenska akademien - men i dag är han näst intill okänd. Hans poesi samlar damm på antikvariaten. Vem var han då? Själv såg han sig som en ”olycklig fjäril omgiven av fiender”. Även om bilden är överdriven saknar den inte fog.
Lidner var en drinkare utan minsta aning om eller intresse för vad som passade sig i sällskapslivet. Han var fräck, stursk och tjuvaktig livet igenom.

Men han var också en av de främsta skalder Sverige ägt.
Han föddes i Göteborg den 16 mars 1757. Egentligen hette han inte Lidner i efternamn utan Liedner. Hans far, Olof Liedner, var organist vid domkyrkan. Mamman hette Elisabeth, född Boethius.

När Bengt Liedner var tre år gammal blev han faderlös. Mamman gifte om sig med en inspektör Aurell vid Ostindiska kompaniet. När bröllopet skulle stå ansågs lille Bengt inte stor nog för att få sitta med vid hedersbordet.
I vild förtvivlan över denna sidsteppning skrev han sin första dikt. Fler och värre missräkningar skulle följa i livet.
I skolan gick det inte vidare bra för Bengt Liedner förrän han fyllt elva år. Då, berättar han själv, inträffade det som sedan fick namnet ”Lidnerska knäppen”.
Mitt under en lektion kände han en egendomlig skakning i huvudet, från nedre delen av pannan till nacken, följd av en kännbar knäpp. Den gjorde så ont att Lidner skrek av smärta. Därefter gick lektionerna och läxorna som en dans. Långt före sina kamrater tog Lidner studenten. Och hela tiden skrev han poesi. Fjorton år gammal blev han moderlös. Denna förlust tog han betydligt hårdare - Lidner hade verkligen älskat sin mamma. Nu fick han en styvmor och började fly hemmet där han blivit en främling.

I början av 1774 skrevs han in vid Lunds universitet och gjorde sig känd som en diktare och dryckeskämpe. Livet i Lund blev till sist så tygellöst att stuvfadern beslöt att sända unge Bengt till sjöss, ett gammalt beprövat sätt att lära unga pojkar veta hut.

Resan ner till Sydafrika blev mardrömslik för Bengt Lidner. När skeppet ”Finland” gjorde strandhugg vid Godahoppsudden rymde han. Ett halvt år irrade han runt i Sydafrika innan han fick lift med en svensk båt tillbaka till Göteborg. Vad han upplevde i djunglarna vet ingen; han nämnde aldrig något om sina strapatser.

I Greifswald, då ännu en svensk besittning i Nordtyskland, avlade Bengt Lidner (som nu kastat ett ”e” i sitt efternamn) magisterexamen. Han fortsatte att studera i Lund, tröttnade och reste i stället till Stockholm för att pröva sin lycka som poet. Gustaf III, alltid på jakt efter vittra löften, fäste sig vid Lidner.
Men hans oborstade maner gick inte an - Lidner sändes ner till Paris för att lära sig hyfs under ledning av ministern och skalden Creutz. Här gjorde Lidner bort sig fullständigt. Inte nog med att han stal böcker och kläder av Creutz och sålde för att kunna köpa vin; han stal också dikter av sin beskyddare och påstod dem vara av egen fatabur.

Det sista brottet upprörde Creutz mest. Lidner sändes hem. Men Parisresan var ändå inte förgäves. Väl hemkommen bröt Lidners skaldegåva fram med full kraft; under ett års tid skrev Lidner ”Året 1783”, ”Spastaras död” och operan ”Medea”.

Det mellersta verkets inledning är ofta citerad:

På Nova Zemblas fjäll,
i Ceylons brända dalar,
varhelst en usling finns
är han min vän, min bror.

Lidners stjärna steg raskt. Han hoppades bli invald i Svenska akademien när den stiftades 1786 - men förgäves. Superiet och stölderna i Paris låg honom säkert i fatet.
Han ägde också en mäktig fiende i hovskalden Leopold.
Han lär en gång ha utropat: ”Det är en skam för poesin att en personnage som Lidner tillåts vistas i huvudstaden!”.
Helst umgicks Lidner där med poeter av samma kynne som han själv - t ex Bellman, Thorild, Hallman, Kexel och Haeffner. De var lika vittra som törstiga utan högfärd och hovmannaseder.
En gång satt dessa sex kolleger på en krog i Stockholm och glammade. Thorild var särskilt i högform och stänkte kvickheter omkring sig. Plötsligt lämnade Lidner sällskapet för en

forts. -->

stund, men återkom med en stilig promenadkäpp i handen. Den överlämnade han bugande till Thorild med orden:

Så oordentligt som mitt snille,
så krokig som min rygg
jag denna käpp dig ger.
Och är det ödets fel
om jag ej skänker mer
åt den Peru jag skänka ville...

Längre hann inte Lidner förrän en ursinnig borgare från rummet bredvid uppenbarade sig och slet tillbaka sin käpp. Vännerna fick sig ett gott skratt!

I Finland träffade Lidner sin maka Eva Jakobina Hastfehr. Trots hans många fel dyrkade hon Lidner och gifte sig med honom, trots att hon blev förskjuten av sin egen släkt. Makarna fick ett enda barn, dottern Adelaide, av skaldevännerna hyllad som ”det vackraste barnet i Sverige”. 1780-talet blev ganska ljust för Lidner trots ihållande fattigdom. Han hann också ge ut sina samlade skrifter i två band innan olyckan slog till på allvar. Gustaf III mördades. Lidner var minst lika chockad som alla andra. En bekant till Lidner berättade att han mött honom på krogen en sommarkväll 1792. På förfrågan om hälsan svarade skalden: - Hur ska jag må? Gustaf III är död - snillets tid har upphört i Sverige. Han skulle bli sannspådd. Den 4 januari 1793 dog han själv, 35 år gammal, helt utbränd utan framtidshopp.

Redaktörens ständiga strävan *är att bibringa nytillkomne Bröder en liten aaning om hur det förr kunde gå till inom vårt Lysande Sällskap. Red. vill därför inte undanhålla läsekretsen nedanstående utdrag ur en reseberättelse, avgiven muntligen vid Vårblåsten 1971 av D.B.T:s Skattmästare Sven Lindgren.*

RESERÄKNING

Mine Bröder! För cirka ett år sedan visste vi i detta sällskap inte om att vi skulle på turné till Malmö. Man kan säga att vi var i samma hemska belägenhet som soldaterna i trettioåriga kriget. Dom visste inte heller att det var trettioåriga kriget dom höll på med. Denna okunnighet skingrades emellertid för vår del för cirka ett år sedan då en skånsk eldsjäl förkroppsligades i Holger Thorséns imponerande gestalt vid Vårhögtidsdagen på Hasselbacken. Broder Holger pläderade så övertygande att vi redan på sensommaren började tro på ett förverkligande.

(Efter att ha fått löfte om rikliga donationer från Sällskapet och Par Bricole i Malmö) kände vi oss på en säkrare sida än någonsin tillförne och började repetera, beställa biljetter och anträda resan. Otto Franke skulle turnédagen hålla föredrag om dåliga tänder i Bukarest och tog detta som svepskäl att utebli. Han ersattes med den äran av Fredrik Lettström, som verkligen gjorde en insats - även om han som vanligt försökte intala en oskyldig publik att han spelade huvudrollen. För sin insats fick han mottaga en inom Teatern synnerligen ovanlig utmärkelse - ett begagnat guldur inköpt på köpkort.

Men jag märker att jag går händelserna något i förväg. Resan anträddes sålunda. Under skämt och glam, starköl och andliga sånger förflyttade vi oss till Malmö Central där OR och Broder Holger Thosén mötte och försökte räkna oss. Vår ordinarie sufflör hade varit tvungen att tacka nej till Malmöresan varför Bo Stranberg jungfrusufflerade (eller sullferade som det heter i våra nya stadgar). Gunnar Johansson förstärktes av ”Orkester ur Malmö PB”. För övrigt intet att anmärka - på. Varenda man spelade bättre än på både genrep och premiär, även dom som inte var med då. Till och med regissören var bättre. Han behövde bara ingripa en en gång och det var när sullfören måste gå på dass. Publiken - denna underbara malmöpublik - var helt entusiastisk och vi skaffade oss vänner för livet.

Olle Ståhl som ersatte Sten Åman kommer i fortsättningen av denna berättelse att spela en viss roll - utanför scenen. Sten hade spelat överste - Överste Bråvn - men eftersom operan tillfälligtvis hade ont om översteuniformer, eller bristande kunskap om gradbeteckningar, måste Olle befordras till general. Efter föreställningen inträffade en episod, som kanske kan förtjäna att gå till hävderna. Lokalerna var trånga och det var svårt att komma åt toaletter. Generalen och den sköna slinkan Polly - givetvis gestaltad av Pino Pilotti - var färdigsminkade men behövde gå ut. Generalen, klädd i gehäng och det hela tog då den sköna synderskan under armen och tågade ut till den offentliga bekvämlighetsinrättningen på närliggande Stortorg och sökte lotsa henne in på herrtoaletten. Dassvaktmästaren stod inför ett problem som aldrig tidigare mött honom i livet. Flanörerna på torget avrådde Polly å det bestämdaste.

Efter föreställningen vidtog ett sant bricolistiskt måltidskalas med allt vad Skåne kan bjuda på - inte minst Skåne - under vilket Pino gjorde ett nytt bejublat framträdande som störande. Han har aldrig haft några förutsättningar att bli Teaterns sorgebarn - men vilken fantastisk glädjeflicka hen blev.

Därefter vidtog ett och annat som var svårt att överblicka annat än följderna av. Själv hade jag tillsammans med OR, Bröderna Holger, Carl-Anders, CM Satz med flera Malmöbröder bidragit till att reducera sprit-, öl- och matförråden i Kreditbankens lunchrum, och återvände till Hotel Savoy först i gryningen då det värsta syntes vara över. En korrekt historieskrivare skall inte skildra sådant som inte är fullt belagt - och det kanske är lika bra det. Dörren till mitt hotellrum stod på vid gavel. Fönstren likaså. I den ena dubbelsängen snarkade generalen, omöjlig att störa. Tomglas förekom på spridda ställen liksom en bärpåse full med sodavatten. Man hade tydligen inte spätt ut så mycket. Jag intog den fortfarande lediga ehuru något skrynklade dubbelsängen och kunde snart inte heller störas.

Nästa morgon bjöd Malmö med Broder Holger i spetsen på en båtresa med M/S Gripen till förstaden på andra sidan sundet. När vi närmade oss den danska huvudstaden vaknade generalen, blickade ut över ett av de gamla fästningsverk som flankerar inloppet till Köpenhamn och yttrade de bevingade orden: ”De´va´faen, är vi redan i Vaxholm?”. Hemresa förflöt under den underbaraste lunch som någon av de deltagande kan minnas. Stämningen låg från början till slutet flera grader över höjdpunkten. Drycker flödade. Tal hölls - om än inte flödande. En samtida iakttagare påstod att när den Bacchanaliska Teatern gick från bord lät det som när en ölbil kör i diket!

Aktuell bok!

Specialpris för medlemmar i Par Bricole!

Enkan Bloms Bekanta

Av Tom Lundin

Enkan Bloms Bekanta spelar kägla. Från vänster Daniel Hwasser, Carl XV, F.W. Scholander, Elise Hwasser, Otto Beronius och Gunnar Wennerberg. Akvarell av Fritz von Dardel

"Man kan således med fog påstå att sällskapsordnarnas ursprung är dels kretsen kring Carl Michael Bellman och gustavianerna samt dels 1840-talets studentliv i framför allt Uppsala."

Så skriver stormästarna i Par Bricole, Juvenalorden och SHT i förordet till boken *Enkan Bloms Bekanta*. Boken beskriver det sällskap som i kretsen kring Carl XV existerade några intensiva år 1850–1870 och som på sitt sätt kan ses som en utlöpare till såväl Par Bricole som Juvenalorden och SHT.

Boken, som skrivits av *Tom Lundin* medlem i såväl Par Bricole som SHT, ger en intressant inblick i dåtidens ordensliv. Den innehåller en rad unika färgbilder och omfattar drygt 100 sidor. Boken kommer att kosta ca 200 kr när den kommer ut i mitten av juni men medlemmar i Par Bricole kan köpa den för 150 kr inklusive moms, frakt tillkommer.

Om du skickar in talongen eller på annat sätt beställer boken av förlaget senast **1 juni**, gäller det rabatterade priset.

• Titel: ENKAN BLOMS BEKANTA • Författare: Tom Lundin • ISBN-Nr: 7005-295-6 • Antal sidor: ca 100 • Ord. Pris: ca 200 kr

Skicka din beställning till

UPPSALA PUBLISHING HOUSE AB

Box 2070 • 750 02 Uppsala • Tel 018-55 50 80 • Fax 018-55 50 81 • e-post: best@uppsala-publishing.se

På vår hemsida www.uppsala-publishing.se hittar du alla våra böcker.

Beställningstalong

Ja tack, jag beställer följande böcker och betalar mot faktura. OBS! frakt tillkommer.

Jag beställer:

___ ex av Enkan Bloms Bekanta 150 kr/st inkl. moms

Ord. pris 200 kr

Skicka in kupongen senast den 1 juni - 2005.

FAXA IN TALONGEN 018-55 50 81

Namn _____

Företag _____

Adress _____

Post nr/Ort _____

Tel _____ Fax _____

E-post _____